

Kuntalaisaloite Karsikon alueen nuorisotoimintojen kehittämisestä

KAKOLK 22.02.2022 § 18
3031/00.02.00.04/2022

Joensuun kaupungille on toimitettu 20.10.2021 kuntalaisaloite koskien Karsikon alueen nuorisotilojen kehittämistä. Aloitteessa nostetaan esiin alueen nuorison pahoinvointi ja tästä aiheutuva epätoivottava käytös ja julkisen omaisuuden tarveleminen alueella. Aloitteessa nostetaan esiin alueen nuorisotyön tilanne ja oman nuorisotilan puute. Lisäksi aloitteessa toivotaan jalkautuvaa työtä, toiminnallisia temppuile/skeittipuistoja ja mopoilulle varattuja alueita.

Vastaus aloitteeseen:

Pandemian aikana lasten ja nuorten hyvinvointi on kärsinyt etäopetuksen, erilaisten rajoitusten ja yleisen koronakeskustelun takia. Kulunut pandemia-aika on ollut pitkä peruskouluikäisen näkökulmasta tarkasteltuna. Syksyllä 2021 julkaistun kouluterveyskyselyn tulosten mukaan joensuulaisten nuorten hyvinvointi on polarisoitunut. Suurella osalla lapsia ja nuoria menee hyvin ja pandemia-aika on voinut jopa lisätä perheen yhdessä tekemistä ja tätä kautta hyvinvointia. Mitalin toisella puolella ovat ongelmat perheissä, joissa on työttömyyttä, osattomuutta tai muita ongelmia, jotka ovat kärjistyneet runsaan kotona olemisen ja sosiaalisen viitekehysten kaventumisen seurauksena. Karsikon osalta on arjen sekä tutkimustason (Kouluterveyskysely 2021, luokat 4. ja 5.) indikaatiota psyykkisen oireilun lisääntymisestä ja havainto koskettaa kaikenlaisten perheiden lapsia. Toisaalta koulukiusaaminen ja fyysisen uhkan kokemukset ovat vähentyneet vuodesta 2019 ja koulussa viihdytään hyvin. Alueen aikuisväestöön liittyvien kaupungin tasolla tarkasteltavien indikaattorien (mm. työttömyys, koulutustaso, maahanmuuttajatausta) tilanne ei selitä lasten ja nuorten henkisen oireilun kasvua.

Karsikon koululla on oppilashuollon palveluiden lisäksi hyvinvointiohjaaja, joka on matalan kynnyksen tukihenkilö lasten hyvinvoinnin tukemistyössä. Hyvinvointiohjaajan panos näkyy myös kouluterveyskyselyssä 2021, jossa Karsikon alakoulun oppilaat kokivat, että heillä on hyvät mahdollisuudet keskustella turvallisen aikuisen kanssa koulussa. Havaintoa tukee myös arjen kokemukset toiminnasta. Hyvinvointiohjaajien kokemukset lasten ja nuorten tilanteesta ovat samansuuntaiset kouluterveyskyselyn tulosten kanssa.

Nuorten pahoinvointi ja osin varmaan myös väsyminen pandemiaan näkyy useissa kaupunginosissa eriaikaisena häiriökäyttäytymisenä, eikä Karsikko ole tästä poikkeus. Karsikon alakoulu on toiminut Sirkkalassa samassa rakennuksessa Pielisjoen yläkoulun kanssa ja uusi koulu alueelle on valmistumassa. Tutkimukset osoittavat, että viihtyisä ympäristö lisää hyvinvointia ja vähentää epätoivottavaa käyttäytymistä ja tätä toivotaan myös Karsikon uuden koulun ja sen ympäristön osalta. Lisäksi uuden koulun piha-alueesta muodostuu alueelle monipuolinen lähiliikuntapaikka.

Nuorisotyön luonne on moninainen ja perinteinen nuorisotalotoiminta on vain yksi toiminnan ilmenemismuoto. Karsikon alueella ei ole enää omaa nuorisotaloa. Nuorisotila poistui käytöstä 2017 huoneilmaongelmien takia ja tilalle rakennettiin päiväkotia. Nuorten käynnit nuorisotaloilla rekisteröidään nuorisokortin kautta ja tilastojen mukaan monet Karsikon alueen nuoret käyvät keskustan nuorisokeskus Whisperillä ja muutama yksittäinen nuori käy Rantakylän nuorisotalolla. Nuorisotyötä tehdään myös kouluissa ja esimerkiksi kaikille 7. luokille järjestetään ryhmäytymiskoulutusta koulunuorisotyön kautta.

Yli 16-vuotiaiden nuorten haastaviin tilanteisiin on etsivä nuorisotyö (<https://www.joensuu.fi/etsiva-nuorisotyö>) koko kaupungin alueella, jonka tavoitteena on turvallinen aikuiskontakti ja tuki nuoren tarvitsemiin palveluihin. Itä-Suomen poliisilaitoksella toimii Ankkuriryhmä (<https://www.joensuu.fi/poliisiin-ankkuriryhmä>), jossa työskentelee kaksi Joensuun kaupungin nuorisotoimen

työntekijää. Ankkuriryhmän työntekijät ovat mukana, kun nuoren tilanne edellyttää moniammatillista ja ennaltaehkäisevää otetta. Lisäksi ankkuriryhmän työntekijä kiertää kouluttamassa ja luennoimassa kouluissa ajassa olevista ilmiöistä.

Sirkkalassa toimivan Pielisjoen yläkoulun oppilasmäärä kasvaa tulevaisuudessa ja Sirkkalan remontointi ja lisärakentaminen liikuntakeskuksen osalta vastaa myös koulun kasvavien opetustarpeiden haasteeseen. Sirkkalan liikuntakeskuksen painopisteenä on omaehtoinen liikunta. Samalla tiloihin valmistuu nuorisotilat, jolloin muodostuu monipuolisesti alueen lapsia ja nuoria palveleva kokonaisuus.

Kaupunki järjestää nuorisotyötä talousarvion muodostaman raamin sisällä. Koska Joensuu on laaja kaupunki, on palveluverkko laaja ja edellyttää fyysisiä tiloja kaupungin eri alueilla. Kaupungilla on talotoimintaa kymmenessä kaupunginosassa ja Sirkkala tulee olemaan 11. Nuorisopalvelut vuokraavat tilat Tilakeskukselta ja tilavuokrat ovat merkittävä osa kulurakennetta. Palveluverkkoa tarkasteltaessa tavoitteena on kohdentaa raha enemmän toimintaan kuin seiniin. Samalla etsitään synergiaetuja muiden kaupungin toimintojen kanssa luomalla monikäyttöisiä tiloja ja toimintaympäristöjä. Karsikon uuteen alakouluun ei nuorisotiloja suunniteltu, koska toimintaan saadaan monipuolisempia mahdollisuuksia Sirkkalan liikuntakeskuksen yhteydessä. Myös nuorisotalojen käyttäjäryhmät ovat pääsääntöisesti yläkouluikäisiä.

Henkilöstöresurssi nuorisopalveluissa riittää kattamaan kaupungin maantieteellisesti suhteutettuna nuorten määrään, mutta uusien alueiden tai puhtaasti uusien toimintamallien aloittaminen edellyttäisi toiminnan supistamista joltain muulta alueelta. Vuoden 2022 talousarvioon nuorisopalveluihin saatiin yksi henkilötyövuosi lisää ja resurssi kohdennetaan jo tässä vaiheessa Sirkkalaan. Työpanos kohdentuu aluksi laajemmalle alueelle, mutta rekrytoitava työntekijä on mukana Sirkkalan toiminnan suunnittelussa ja pääsee vaikuttamaan alueen nuorisotyön kehitykseen luomalla toimintamallia alueelle. Tässä prosessissa Karsikon alueen tarpeet tulevat olemaan esillä. Kaupungin nuorisopalveluiden resurssi ei riitä jalkautuvaan toimintaan kuin erikoistilanteissa, esim. koulujen päättymisviikonloppu ja tätä toimintaa tehdään yhteistyössä mm. seurakuntien Palveluoperaatio Saappaan (<https://www.joensuunseurakunnat.fi/osallistu/vapaaehtoistoiminta/palveluoperaatio-saapas>) kanssa.

Joensuun kaupungin nuorisopalvelut jakaa vuosittain järjestöavustuksia yli 100 000 euroa (<https://www.joensuu.fi/nuoriso-jarjestot-ja-avustukset>). Järjestöt voivat hakea avustuksia hakuehtojen mukaisesti ja toiminnan voi kohdentaa vaikka tiettyyn kaupunginosaan.

Nuorisovaltuusto koostuu joensuulaisista eri alueilla asuvista alle 18-vuotiaista nuorista ja antaa lausuntoja sekä tekee aloitteita kaupungin organisaatioon. Nuorisovaltuuston tehtävänä on valvoa nuorten palveluja ja osallistumismahdollisuuksia kaupungin päätöksentekoon.

Mopoilulle kohdennettua aluetta on tarkasteltu Joensuussa jo aiemminkin. Toiminta vaatii muulta liikenteeltä suljetun alueen, johon soveltuvaa aluetta kaupungilla ei ole helposti löydettävissä tai edellyttää lisärakentamista. Itä-Suomen poliisilaitos suhtautuu kielteisesti moposuoriin. Lisäksi aluehallintovirasto vaatii osoitettavalle alueelle vastuutahon, joka vastaa myös alueen kunnossapidosta, valvonnasta, turvallisuus selvityksistä ja alueesta johtuvista kustannuksista. Lisäksi alueelle pääsyn tulisi olla rajattu ja mahdollista vain valvottuna aikana. Alueella tapahtuva onnettomuus olisi kaupungin vastuulla, ja valvonta sekä toiminnasta aiheutuvat kustannukset olisivat poissa muusta nuorisotoiminnasta. Usein moposuorien toimintaa perustellaan, että näin eriasteinen temppuili, esimerkiksi revittely ja keuliminen saadaan pois julkisilta tiealueilta ja asutuksen keskeltä. Edellä kuvattu temppuili mopoilla on mahdollista lähinnä viritetyllä kalustolla. Kaupunki on huolissaan signaalista, jonka se antaisi osoittamalla toivottuja alueita toimintaan, joka monilta osin on jo lähtökohtaisesti lainvastaista. Nuorisopalveluissa on tehty linjaus, että mopoilulle osoitettuja alueita ei lähdetä edistämään osana nuorisotyötä.

Joensuussa on tällä hetkellä kaksi skeittipuistoa, Mehtimäellä ja Noljakassa. Sirkkalan liikuntatilojen hankesuunnittelu jo tehty, eikä keskuksen yhteyteen ole suunniteltu skeittipuistoa/pump trackia. Kaupungin liikuntapalvelut vastaavat lähiliikuntapaikoista ja liikuntapalvelut järjestävät määräajoin muun muassa osallistavin menetelmin mahdollisuuksia esittää toiveita lähiliikuntapaikoista.

Karsikossa nuorisotyön painopiste tulee keskittymään Sirkkalaan. Epäsuotuisissa alueella ilmenevissä lieveilmiöissä, kuten ilkeillä, toivotaan alueen asukkailta yhteydenottoa myös poliisiin ja mikäli nuorten henkilöllisyyksiä on tiedossa, esimerkiksi ankkuriryhmään. Yhteistyössä Karsikon koulu, koulun oppilashuolto ja kaupungin nuorisopalvelut pyrkivät erityisesti ennaltaehkäisevään moniammatilliseen toimintaan siten, että lasten ja nuorten aktiivisuus suuntautuisi myönteiseen toimintaan kaupunginosassa.

Valmistelija: hyvinvoinnin kehittämisjohtaja

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:
Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

antaa yllä olevan vastauksenaan kuntalaisaloitteeseen koskien Karsikon alueen nuorisotilojen kehittämistä ja todeta, että aloite ei aiheuta jatkotoimenpiteitä.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.